

ES finansējums periodā līdz 2027.gadam

Daniela Bernsone

PwC konsultāciju nodaļas vecākā konsultante

Raimonds Dauksts

PwC biznesa un darījumu konsultāciju nodaļas direktors

2021. gadā sākās jauns ES finansējuma plānošanas periods, kas ilgst līdz 2027. gadam. Latvijā reģistrētiem uzņēmumiem ir pieejams ES fondu un citu finanšu instrumentu atbalsts gan nacionālajā, gan Eiropas līmenī.

Atbalsta piešķiršanas un izmantošanas kārtība

Nacionālā līmeņa projektu iesniegumu atlases Latvijā lielākoties organizē trīs iestādes: Centrālā finanšu un līgumu aģentūra, Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra un akciju sabiedrība "Attīstības finanšu institūcija Altum". Savukārt ES līmeņa programmas un atbalsta instrumentus pārvalda daudz lielāks skaits dažādu institūciju, piemēram, Eiropas Klimata, infrastruktūras un vides izpildaģentūra (CINEA) un Eiropas Investīciju banka.

Šajā plānošanas periodā atbalsts tiks vērsts galvenokārt uz energoefektivitāti, digitālo prasmju attīstību un uzņēmumu procesu digitalizāciju. Atbalsts ir sadalīts zem dažāda veida un formāta programmām un finanšu instrumentiem. Latvijā uzņēmumiem kopumā varētu būt interesantas līdz desmit nacionālās programmas, taču Eiropas līmenī šādu potenciāli atbilstošu programmu skaits mērāms vairākos desmitos. Tālāk minēti daži piemēri no aktuālām nacionālā un Eiropas līmenī administrētām programmām.

Altum šobrīd aktīvi īsteno atbalsta programmu ar mērķi veicināt energoefektivitātes paaugstināšanu uzņēmumos. Programmas pirmā atlases kārtā jau ir noslēgusies, taču drīzumā tiks izziņota nākamā

kārta, uz kuru būs iespēja pieteikties. Programma atbalsta investīcijas dažādu grupu pamatlīdzekļos:

- Enerģijas ražošana no atjaunojamiem resursiem;
- Ražošanas iekārtu energoefektivitātes uzlabošana;
- Siltumtīklu un aukstumapgādes sistēmu pārbūve;
- Bezemisiju M1 kategorijas transportlīdzekļu iegāde;
- Nedzīvojamu ēku vai ražošanas teritorijas pārbūve;
- Citas ar energoefektivitātes uzlabošanu saistītas aktivitātes.

Finanšu atbalstu piedāvā kā aizdevumu ar kapitāla atlaidi. Maksimālā atlaide ir 1,5 miljoni EUR jeb 30% no projekta attiecināmajām izmaksām.

ES līmenī ir pieejams Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta (*Connecting Europe Facility*) atbalsts, kuram kvalificēties var gan publiskā, gan privātā sektora juridiskās personas transporta infrastruktūras modernizācijai, enerģētikas sistēmu stiprināšanai un alternatīvo degvielu ieviešanai/ transporta dekarbonizācijas veicināšanai. Programmām un tajās ietvertajām aktivitātēm paredzētas dažādas atbalsta intensitātes robežās no 30% līdz 50%¹ (dotācijas proporcija no projekta kopējo atbalstāmo investīciju apmēra).

Lielākiem investīciju projektiem ir pieejams arī Starptautisko finanšu institūciju (SFI) atbalsts aizdevuma, pamatkapitāla vai mezanīna finansējuma veidā. Katra SFI atbalsta projektus, kas atbilst viņu noteiktajiem mērķiem, piemēram, zaļā enerģija, inovācijas, cilvēkkapitāls. SFI piedāvā arī tehnisko atbalstu, kas vērsts uz ambicioza projekta ar investīciju plānu vismaz 25 miljonu EUR apmērā sākotnējās dokumentācijas izstrādi, piemēram, biznesa plāns vai tehniski ekonomiskais pamatojums.

Ņemot vērā lielo pieejamo programmu un instrumentu klāstu, kā arī to, ka atbalstu mēdz piešķirt pēc “pirmais brauc, pirmais maļ” principa, uzņēmumiem nepieciešams aktīvi un regulāri sekot līdzi sev interesējošajām programmām. Precīzāku informāciju nereti var iegūt arī komunikācijā ar programmu pārraugošajām iestādēm.

Ja nepieciešams, PwC var palīdzēt visā finansējuma identificēšanas un piesaistes procesā, ieskaitot:

- Nacionālā un Eiropas līmeņa ES fondu un citu finanšu instrumentu monitoringā un izvērtējumā (uzņēmuma stratēģiskajiem mērķiem piemērotu programmu vai instrumentu identificēšana, regulāru atskaišu sagatavošana, interesantāko programmu detalizētāka izpēte);
- Konsultācijas projektu pieteikuma un nepieciešamās dokumentācijas sagatavošanā (līdzdalība saistošo dokumentu saskaņošanā ar atbildīgajām institūcijām, projekta iesniegumu kvalitātes izvērtēšana, projekta iesnieguma pilnveidošana).